

Zemkopības ministrija

Ilggadīgo zālāju un ainavu elementi uzturēšana KLP stratēģiskā plāna ietvarā

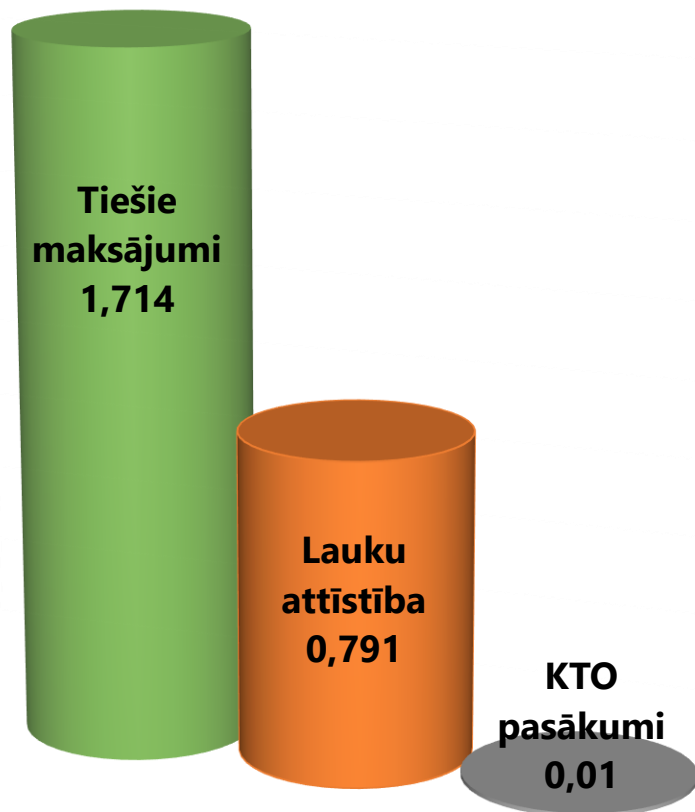
2024. gada 4. decembris

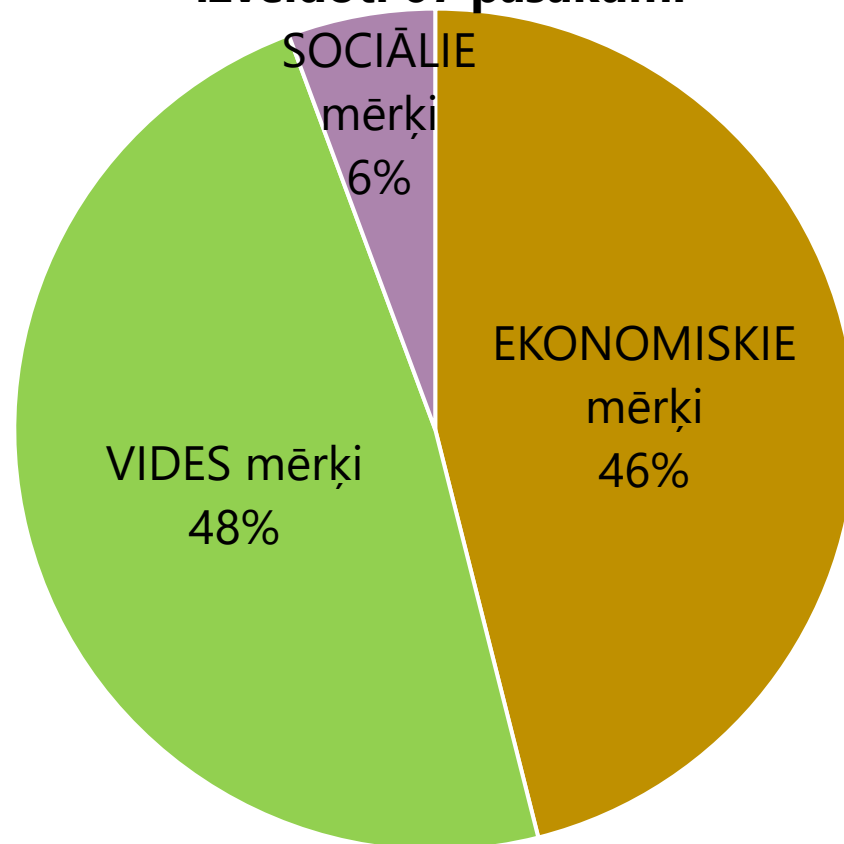
Zemkopības ministrija

Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023 – 2027

KLP SP finansējums 2023-2027, miljardi eiro

Stratēģiskā plāna finansējums KLP mērķiem, izveidoti 67 pasākumi

Zemkopības ministrija

Vispārējais platībmaksājumu ietvars

NOSACĪJUMU SISTĒMA (LLVS+TANPP)

Tiešie maksājumi
tikai aktīviem lauksaimniekiem

Obligāts

Brīvprātīgs

Lauku attīstība

ISIP

Pārdalošais maksājums

Jaunais lauksaimnieks

Ekoshēmas atbalsts

Saistītais ienākumu atbalsts

vai

MLS

un/vai

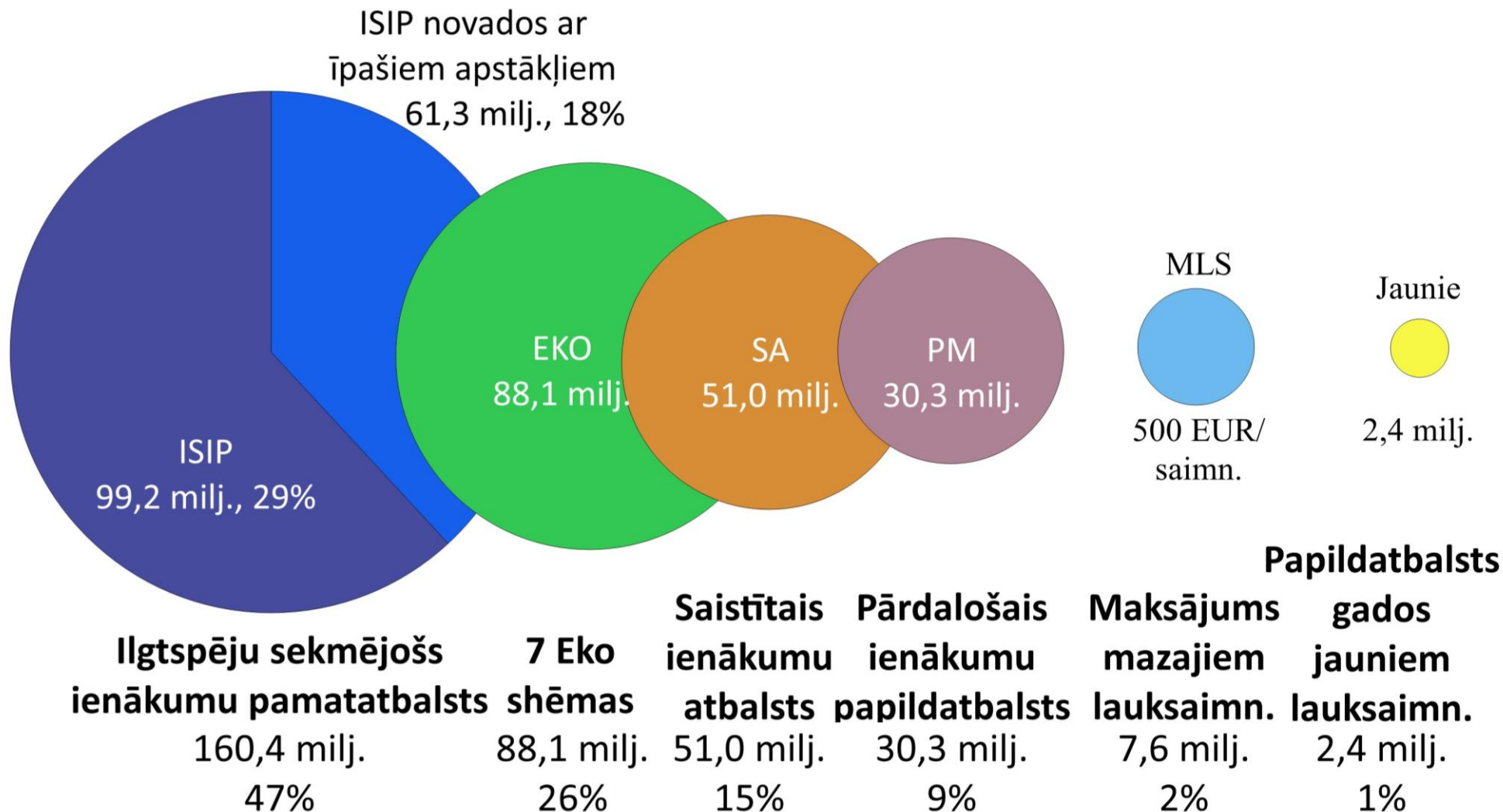
6 agrovides pasākumi

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences 2025

339,1 miljoni €

Zemkopības ministrija

Laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) standarti

Laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) standarti

LLVS 1 – Ilggadīgo zālāju saglabāšana – ja valstī IZ īpatsvara rādītājs samazinās par vairāk nekā 5%, jāveic IZ atjaunošana.

LLVS 2 – **Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība (no 2025. gada).**

LLVS 3 – Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka.

LLVS 4 – Nelietot mēslošanas un AAL 10 m joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm un **3 m vai 1 m gar novadgrāvjiem.**

LLVS 5 – Ierobežota augsnes apstrāde – nogāzēs, kur garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks par 6 grādiem, 01.10.–15.03. nodrošina veģetāciju vai rugaini, ziemājus un starpkultūras pēc 20. septembra sēj perpendikulāri nogāzes krituma virzienam, izņemot, ja tiešajā sējā vai izmantojot joslu apstrādi.

LLVS 6 – Minimāls augsnes segums aramzemē 15.11. – 15.02.: Latgale, Vidzeme 55%; ĪJT 65%, pārējā LV 55% no aramzemes.

LLVS 7 – Augu maiņa aramzemē – veic 1x gadā vismaz 35% no saimniecības aramzemes, kuru aizņem viengadīgi vai ziemāju kultūraugi, viengadīgos kultūraugus nedrīkst audzēt laukā vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas, **izņēmumi kukurūzai.**

~~**LLVS 8.1.** – **4% no aramzemes aizņem ar ražošanu nesaistīti elementi. Prasība atcelta!!!**~~

LLVS 8.2 – Saglabā un nepieļauj dabas pieminekļu – dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju – iznīcināšanu vai bojāšanu.

LLVS 8.3 – Aizliegums griezt dzīvžogus, cirst kokus putnu ligzdošanas laikā (15.03.-31.07. ĪJT, 01.04.-30.06. pārējā LV).

LLVS 8.4 – Latvāņu ģints augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas.

LLVS 9 – Aizliegums pārveidot vai apart ekoloģiski jutīgos ilggadīgos zālājus (ES nozīmes biotopi).

LLVS 10 - Tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma.

Zemkopības ministrija

LLVS 1 – Ilggadīgo zālāju uzturēšana

- Ilggadīgo zālāju (IZ) uzturēšana, pamatojoties uz IZ platības un lauksaimniecības platības attiecību valsts, līmenī salīdzinājumā ar 2018. atsaucē gadu.
- Samazinājuma maksimums – 5 % salīdzinājumā ar pārskata gadu
- **LAD līdz 20. augustam** "Latvijas Vēstnesī" publicē informāciju par IZ platības īpatsvaru pret lauksaimniecības zemes platību un īpatsvara atsaucē izmaiņas salīdzinot ar 2018. gadu
- Ja konstatēts samazinājums - **LAD līdz kārtējā gada 30. septembrim informē lauksaimniekus** par ir pienākums pārveidot citām vajadzībām izmantojamu zemi par IZ platību, norādot attiecīgās platības lielumu
- **Lauksaimnieks atjauno/izveido** no jauna norādīto **IZ platību līdz nākamā gada 15. jūnijam** un nākamā gada iesniegumā to deklarē kā ilggadīgo zālāju

Zemkopības ministrija

LLVS 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

- Standarts tiek ieviests ar 2025. gadu;
- **Kūdrāju augsne** uz kuru attiecināmas prasības ir ~10 000 ha
- **Kūdrāju augsne** ir identificēta LAD lauku bloku kartē un ir:
 - Augsne lauksaimniecības zemē, kas izmantota lauksaimnieciskajai darbībai un satur vismaz 35% organisko vielu ne mazāk kā 40 cm biezā kūdras slānī;
 - Kura iekļauta 2023. gadā sagatavotajā kūdraugsnes izplatības kartē;
 - Kura iekļauta 1960.-1991. gadam sagatavotajā augsnes kartē;
 - Platība, kas nav mazāka par 0,3 ha, tā aizņem vismaz 65% no lauku bloka platības pēc stāvokļa 2024. gada 31. decembrī;
- **Mitrāji** lauksaimniecības zemē ir lauksaimnieciskai darbībai izmantota pārmitra vai periodiski ar seklu ūdens slāni klāta palieņu pļava, zāļu vai kūdras purvu platība, kas pēc stāvokļa uz iepriekšējā gada 31. decembri ir kartogrāfiski identificēta LAD lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē, izmantojot DAP dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datus.

Zemkopības ministrija

LLVS 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

- Zemi dziļāk par 20 cm uzar ne biežāk kā 1 reizi 5 gados, ja vien to neliedz citi normatīvie akti, tostarp ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju jomā;
- Mitrāju un kūdrāju augsnes platībā nav atļauta jaunu meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija, izņemot:
 - ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ja tiek izmantoti risinājumi, kas nepalielina SEG emisijas no augsnes, un tiek veidoti videi draudzīgi meliorācijas objekti un ir izsniegti tehniskie noteikumi, lai īstenotu videi draudzīgu meliorācijas sistēmu elementu izbūvi;
 - Natura 2000 teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja to paredz īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns.

Zemkopības ministrija

LLVS 8 – Ar ražošanu nesaistītu elementu un teritorijas uzturēšana, lai uzlabotu saimniecības bioloģisko daudzveidību

~~1. – 4% no aramzemes aizņem ar ražošanu nesaistīti elementi.~~

Prasība atcelta no 2025. gada – DV ir jāizveido jauna ekoshēma

2 – Saglabā un nepieļauj dabas pieminekļu – dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju – iznīcināšanu vai bojāšanu.

3 – Aizliegums griezt dzīvžogus, cirst kokus putnu ligzdošanas laikā.

4 – Latvāņu ģints augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas.

Zemkopības ministrija

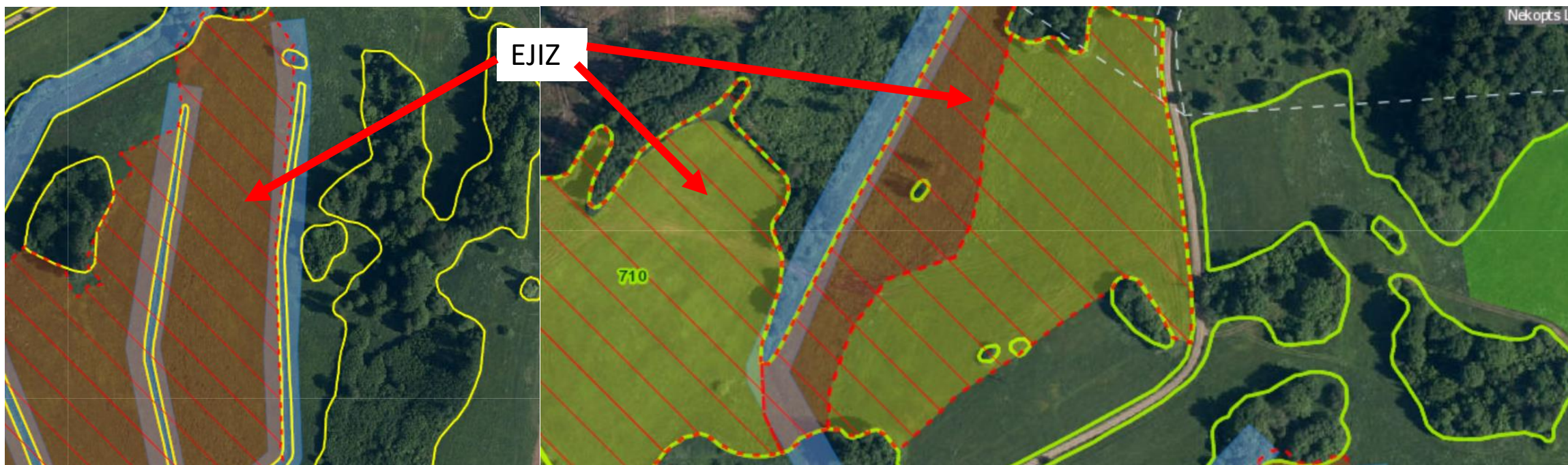
LLVS 9 – Aizliegums pārveidot vai apart EJIZ platības

BEZ IZMAIŅĀM

Nosacījumi:

Lauksaimnieks nepārveido vai neapar ilggadīgo zālāju platības, kas ir atzītas par **ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem** (EJIZ) un atrodas Natura 2000 teritorijās vai ārpus tām

EJIZ: ES nozīmes zālāju biotopi vai putnu dzīvotnes saskaņā ar Biotopu direktīvu (92/43/EEK) un Putnu direktīvu (2009/147/EK)

Zemkopības ministrija

Eko-shēmas

Zemkopības ministrija

6. ekoshēma: Zālāju saglabāšanas veicināšana

1. Par zālāju (ilggadīgo, aramzemē sēto) platību vai stiebrzāļu platību sēklas iegūšanai;
2. 2 gadu saistības neveikt aparšanu, lobīšanu, irdināšanu;
3. Lauksaimnieks var turpināt šo noteikumu, ja attiecīgajā periodā tiek nodrošināta zālāju neuzaršana. → *jauns nosacījums*
4. Dzīvnieku blīvums $> 0,3 \text{ LV/ha}$ ~~$0,4 \text{ LV/ha}$~~ no 15.05. – 15.09., izņemot stiebrzāļu sēklu platības;
5. Sēklas stiebrzāļu platībā veikta VAAD lauku apskate, atbilst sēklaudzēšanas prasībām.

Minimālā likme, eiro/ha	Plānotā likme, eiro/ha	Maksimālā likme, eiro/ha	Likme 2023.gadā
49	70	76	76,00

Zemkopības ministrija

7. ekoshēma: Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

1. **Visa** platība ir bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā;
2. **Zālāju platībā**, dzīvnieku blīvums > ~~0,4 LV/ha~~ **0,3 LV/ha** no 15.05. – 15.09;
3. **Ilggadīgo stādījumu platībā** rindstarpās veido augsnes segumu 15.11.-15.02.;
4. Aramzemē tiek nodrošināts **augšnes segums 15.11.-15.02.**;
5. **Visā aramzemes** platībā nodrošina **kultūraugu dažādošanu**

	Minimālā likme, eiro/ha	Plānotā likme, eiro/ha	Maksimālā likme, eiro/ha	Likme 2023.gadā
Agroekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	39,2	56	72,8	71,85

Zemkopības ministrija

Ainavas elementu izveide un uzturēšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē

Jauna ekoshēma, kas aizstāj LLVS8 1. prasības atcelšanu

1. Atbalsts tiek piešķirts par aramzemes hektāriem, ja vismaz **1%** no kopējās aramzemes platības aizņem kāds no šādiem ar ražošanu nesaistītiem ainavu elementiem (min 0,01 ha):
 - 2.1. **biodaudzveidības salas** – par nelieliem, ražošanā neizmantotiem nogabaliem ar dabisko veģetāciju, kur var būt arī koku un krūmu dzinumi, bet tajās nav invazīvo augu sugu vai akmeņu kaudzes.
 - 2.2. **dīķi**, ieskaitot arī piekrastes veģetāciju, kur var būt arī koku un krūmu dzinumi, bet tajās nav invazīvo augu sugu
 - 2.3. **koki, koku vai krūmu puduri, koku rindas** ar vai bez ražošanā neizmantotām aizsargjoslām. Aizsargjoslas segums ir nošķirams no blakusesošā kultūrauga.
 - 2.4. **aizsargājamie koki, dižakmeņi un alejas**, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju.

Zemkopības ministrija

Ainavas elementu izveide un uzturēšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē

3. Ainavu elementi ir aramzemes ieskauti
4. Ainavas elementi var būt izveidoti kārtējā gadā vai arī iepriekšējos gados.
5. Ainavas elementi ir kartogrāfiski identificēti LAD lauku bloku kartē līdz kārtējā gada 1. aprīlim.
6. Ainavu elementi jā saglabā visu kalendāro gadu, par kuru pieteikts atbalsts.
7. Ja ainavas elements ir identificēts kā punktveida elements, aizsargājamu koku un dižakmeņu ar ražošanu nesaistītu platību aprēķina, piemērojot koeficientu 628 m², bet atsevišķi augošu koku ar ražošanu nesaistītu platību aprēķina, piemērojot koeficientu 300 m².

69133-25818

Meklet

69133-25818

69176-25810

69072-25822

69154-25792

69145-25792

69112-25786

69134-25780

69093-25789

Zemkopības ministrija

Ainavas elementu izveide un uzturēšana bioloģiskās daudzveidības un ainavas nodrošināšanai lauksaimniecības zemē

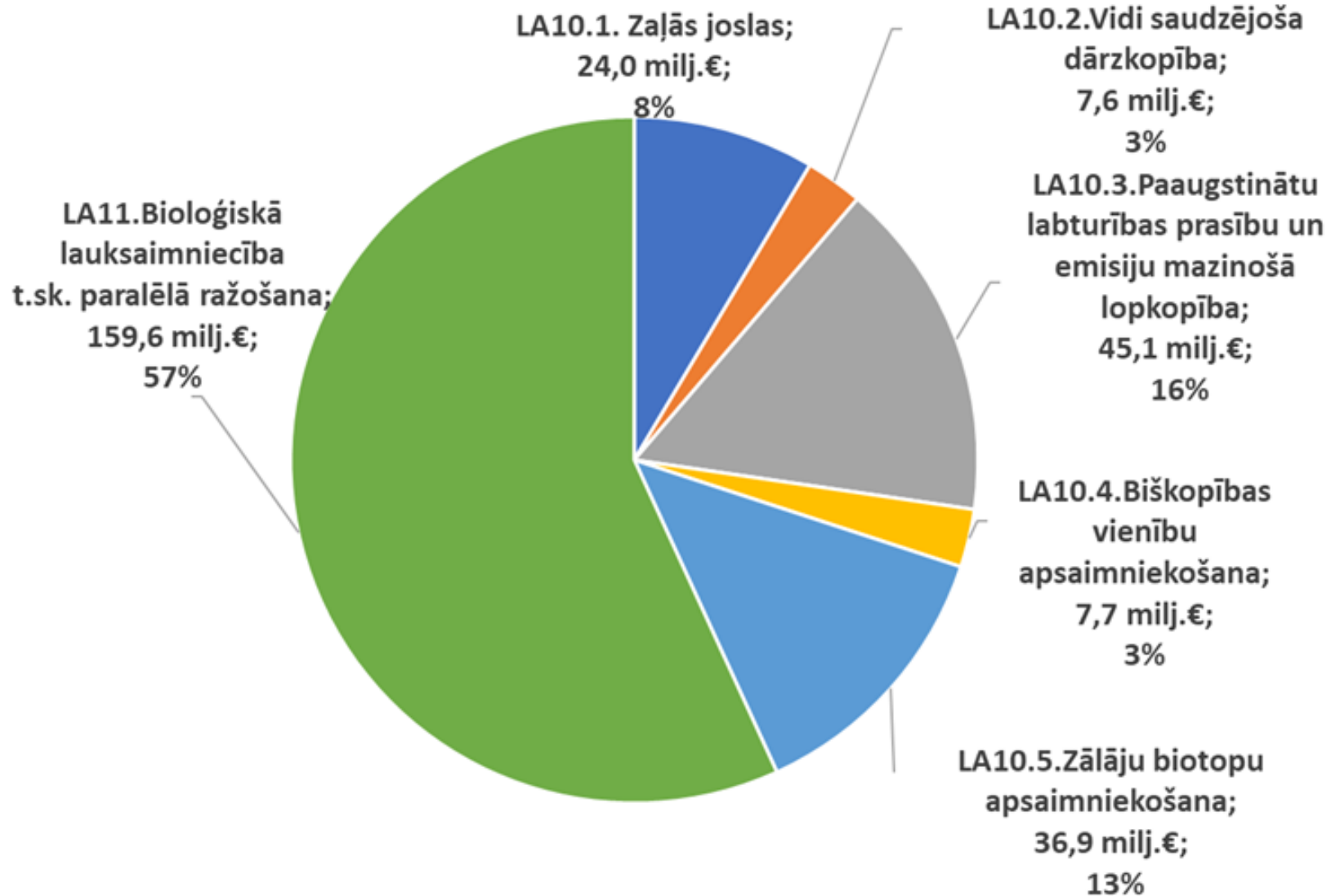
Provizoriskā atbalsta likme un finansējums

	2025	2026	2027
Vienības summa, €	3	3	3
Min summa, €	2,4	2,4	2,4
Max summa, €	3,6	3,6	3,6
Izlaides rādītājs, ha	172 289	172 289	172 289
Atbalsta apjoms, €	516 867	516 867	516 867

Zemkopības ministrija

KLP II pīlārs – AGROVIDE un tās finansējums

Neienesīgas investīcijas

LA4.6. Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana

2 000 000 €

Zemkopības ministrija

LA10.5.Zālāju biotopu apsaimniekošana

- 1) Var plaut ne tikai 1x sezonā, bet arī vairāk, lai novāktu lieko biomasu;
- 2) Palielinātas atbalsta likmes:

Likmes grupa:	Atbalsta likme EUR/ha		
	2023	2024	2025-2027
0.klase (citi ekoloģiski nozīmīgi zālāji īpaši aizsargājamā dabas teritorijā)	nav	Nav, bet jau top jauns slānis!	90
1.klase	96	140	140
2.klase	166	180	180
3.klase	214	250	250
4.klase	338	400	400
5.klase (putnu dzīvotnes)	96	130	130
6.klase (ķikuta dzīvotnes)	115	150	150
+ piemaksa par ganišanu ar savu g.p. 0,3 LU/ha	nav	nav	30

Zemkopības ministrija

LA10.5.Zālāju biotopu apsaimniekošana

Pasākuma īstenošanas rezultāti:

- BDUZ iesniegumu skaits – 7 051
- BDUZ pieteiktie ha – ~ 48 000 ha

(mērķis 69 114ha)

Zemkopības ministrija

Zālāju biotopu atbalsta apjoms

Par BDUZ lauku vienlaicīgi saņemt arī

- ISIP vai MLS atbalstu (+ 84 EUR/ha vai +500 EUR)
- Pārdalošo atbalstu (+53,25 EUR/ha no 3,01 ha – 30 ha un 12,52 EUR/ha no 30,01 ha – 100 ha)
- Bioloģisko atbalstu (+43 EUR/ha)
- EKO7 atbalstu (+56 EUR/ha)
- JAL atbalstu (+34,96 EUR/ha)
- BDUZ zālāja likmi + BDUZ putnu likmi
(ja ir abi slāņi)

	EUR/ ha
BDUZ 1 klase	140
BDUZ 2 klase	180
BDUZ 3 klase	250
BDUZ 4 klase	400
BDUZ 5 klase (putnu)	130
BDUZ 6 klase (putnu)	150

Zemkopības ministrija

Katrai saimniecībai PAŠAI ir jāpārbauda viss piedāvātais maksājumu klāsts:

- 1) Vienlaikus var saņemt vairākus maksājumus gan par platību, gan dzīvniekiem;
- 2) Maksājumi var pārklāties gan starp dažādiem pīlāriem (Eko-shēmas un Lauku attīstības maksājumi), gan viena pīlāra ietvaros.

KLP SP PIELIKUMS "Atbalsta veidu savietojamība 31.panta un 70.panta intervencēm" (red:16.09.2022)

Atbalsta veidi	Eko-shēmas						Lauku attīstības maksājumi				
	TM4.1.	TM4.2.	TM4.4.	TM4.5.	TM4.6	TM4.7	LA10.1	LA10.2	LA10.4	LA10.5	LA11
TM4.1.		+	+	+	-	-	+	+	+	-	-
TM4.2	+		+	+	-	+	+	+	+	-	+
TM4.4	+	+		+	-	+	+	+	+	-	+
TM4.5	+	+	+		+	+	+	+	+	-	+
TM4.6	-	-	-	+		+	+	+	+	-	+
TM4.7	-	+	+	+	+		-	-	+	+	+
LA10.1	+	+	+	+	+	-		+	+	-	+
LA10.2	+	+	+	+	+	-	+		+	-	-
LA10.4	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
LA10.5	-	-	-	-	-	+	-	-	+		+
LA11	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	

NB: Savietojamība ir atzīmēta vispārīgi un ir jāņem vērā arī konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai, saskaņā ar KLP SP 5.nodaļu.

Zemkopības ministrija

Neienesīgas investīcijas: LA4.6 Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana

Sasniedzamais
rādītājs – 390 projekti
Finansējums – 2 milj.€
*Plānots valsts papildu
finansējums 1 milj.€*

Mērķis - veicināt dabisko zālāju platības atjaunošanu un platību palielinājumu retiem/prioritāriem biotopiem

Pasākums tiek īstenots projekta pasākuma veidā: orientējoši no 2025.gada marta – nepārtrauktā pieteikšanās.

Pasākuma īstenošanas teritorija – 18 prioritāras *Natura 2000* teritorijas, prioritāri biotopu veidi ārpus *Natura 2000*, putniem nozīmīgu dzīvotņu atjaunošana

Atjaunojamajām platībām jāatbilst vienai no sekojošām pazīmēm:

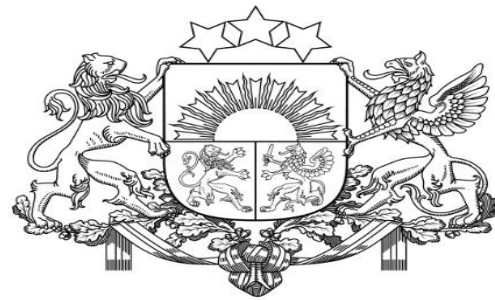
- 1) platība ir vērtējama kā esošs bioloģiski vērtīgs zālājs, kas ir zemā kvalitātē un ir nepieciešami kvalitāti uzlabojoši pasākumi;
- 2) platība ir vērtējama kā potenciāli bioloģiski vērtīgs zālājs.

Atbalsta intensitāte – 90% , kur vienības izmaksa ir no 500 līdz 2 500 EUR/ha.

Attiecināmās izmaksas: projekta izstrāde un īstenošana (apauguma novākšana un citas darbības), specifiskas tehnikas iegāde.

Atjaunotā platība obligāti jāturpina apsaimniekot un jāpiesaka atbalstam Agrovides pasākumā *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos*

Projekta izstrādē un īstenošanā piesaista DAP ekspertus vai sugu un biotopu ekspertus, lai nodrošinātu projekta mērktiecīgu īstenošanu.

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!